

Raam 5 – Rust

Het vijfde raam is gemaakt in 1957 met als motief: Komt herwaarts tot mij, gij allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u rust geven (Mattheüs 11: 28)

We zien een vrouw, een man, setje, een gezin, een alleen-gaande, opgroeiende kinderen, mensen in gebed of met ziende ogen. En we zien twee verslagen soldaten met verschillend uniform, slachtoffers van het geweld, elkaars geweld?, gevangen in het prikkeldraad, ontvangen door zijn geopende handen. Jezus oogt meer westers dan oosters. Blijkbaar is niet zijn historische gestalte beoogd, maar zijn ideële gestalte, de Jezus die in de eerste plaats de Christus, de Messias, de Vrededorst-Davidszoon belichaamt.

Jezus is hier de leraar, zoals in de Bergrede, die de mensen in de gewone vertrouwde dingen het meer-dan-gewone, het totaal-andere, de overvloed van Gods gein, gunst en genade leert kennen. Zoals mensen die weten dat ze elkaars vijanden zijn, ontdekken, dat ze veel meer nog elkaars medemensen, broeders en zusters zijn. Dat is bij uitstek de lijn die predikanten als Van den Bergh van Eysinga, Oldeman, Tichelaar, Ter Steege hadden gevolgd.

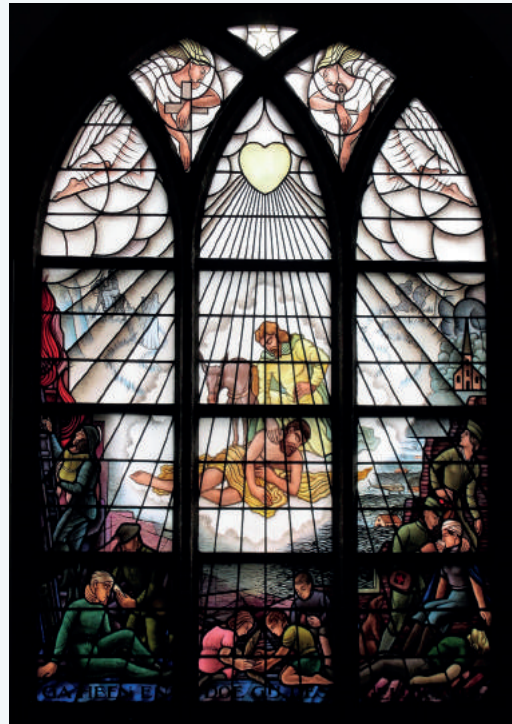

Raam 6 – Licht der wereld

Het motief: Ik ben het licht der wereld (Johannes 8:12). Dat zou ook het thema van de Derde Assemblee van de Wereldraad van Kerken zijn, in 1961 in New Delhi. (De Wereldraad was in 1948 in Amsterdam opgericht. Karl Barth hield er de openingstoespraak over de chaos in de wereld en het heilsplan van God.)

Treffend is de veelkleurigheid van de verzamelde mensen, zowel in hun huid als hun kleren. Hun handen strekken ze uit naar de stad van de toekomst. Die stad ligt op een berg, zoals Jeruzalem op Sion, waarvan het licht niet verborgen kan blijven. Het is de stad van vrede en recht, waar plaats is voor mensen waarvoor wel nergens plaats schijnt te zijn... Het lichtende koningschap van God is al begonnen, komt op ons toe in de onherkenbaar verborgen gestalte van de gecriminaliseerde, verworpen en gekruisigde Jezus Christus.

Het gaat in al deze ramen niet om de historische Jezus maar om de gekruisigde Christus, die ondanks zijn smadelijke afgang, ja juist in zijn verwerping de liefde en trouw van God, zijn vader, ons aller vader, gestand doet.

Raam 7 – Compassie

Op dit raam kijken de beide boodschappers/engelen naar beneden, naar de aarde, de mensen, de dieren; ze houden het kruis van de liefde en het anker van de hoop in hun armen. Er is geen ster, er is een hart en de liefde straalt overvloedig.

Het verhaal is dat van de barmhartige Samaritaan uit Lukas 10 met zijn merkwaardige verwisseling. De erkende religieuzen, linksboven, lopen hun volksgenoot voorbij naar hun werk in de tempel. Daarom willen ze hun handen niet met bloed en dood onrein maken. Maar de Samaritaan, net zo'n buitenstaander als Jezus, doet wat Gods onderricht ten leven wijst te doen. Hij verzorgt het slachtoffer, doet barmhartigheid, heeft compassie. Zo betoont hij zich de bondgenoot van de man die in handen van de rovers was gevallen.

Rondom deze Samaritaan een hele kring van getuigen: brandweerman, Rode Kruis, hospitaal-soldaat (mijnramp van Marcienne, België met 262 slachtoffers), speurhond, een helikopter van omhoog, vissersschepen als arken van Noach, (watersnood 1 februari 1953). Onderin verzorgen drie kinderen een vogel met gebroken vleugel, hopen dat hij weer zal kunnen vliegen; onmacht en liefde ineen.

Raam 8 – Opstanding

Het achtste raam toont de opstanding van de gekruisigde – zie de tekenen in zijn handen en voeten, zie zijn zijde. De rotsen zijn gespleten door de grote aardbeving van het gebeuren. De engel met het voorkomen als van een bliksem zit terzijde, zijn kleren wit als sneeuw. De soldaten die Jezus' dood moesten garanderen, houden geen stand, bedekken ogen en oren, weten niet wat hun overkomt. Maar de twee Maria's, Maria Magdalena en Maria van Klopas, de moeder van Jakobus en/of Joses zijn getuigen. 'En ziet, ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld,' citeert het onderschrift de slotwoorden van het Evangelie naar Mattheüs.

De opgestane is uitgebeeld in een vitalistische stijl, hij oogt herboren en sterk ondanks de stigmata van de kruisiging. De trekken zijn zachter dan in de scène van de storm op zee. Het gebaar van zijn rechterhand is hetzelfde. Hij is opgewekt door de trouwe liefde van de Eeuwige zoals die in hem belichaamd is, in kruis en opstanding beide. Daarin belichaamt hij tegelijk de toekomst van de wereld, de toekomst van het leven.

Licht in de ramen

De Dorpskerk staat bekend om haar gebrandschilderde ramen. Wie de tien ramen gezien heeft en de uitleg erbij heeft gehoord, begrijpt de historie en verhalen van deze kerk nog beter. Om u nieuwsgierig te maken en als uitnodiging om ze eens te komen bekijken, volgt hier een introductie.

De eerste vier ramen aan de straatkant verbeelden de hevige strijd van de oorlog, de angst, het standhouden tegen de overmacht en de wederopbouw. De gemeentelieden vonden dat de vele kleuren de eerste ramen de kerk binnen donkerder maakten. De vier ramen aan de pleinkant hebben daarom alle een licht centrum. Dat past mooi bij hun inhoud: in alle vier staat openlijk of verborgen Jezus Christus centraal. Door de laatste 2 ramen aan de noordzijde straalt het licht.

Raam 1 – Onrecht

De vier ruiters uit Openbaring 6, die het oordeel over alle onrecht aankondigen. De eerste, koninklijk, wit, schiet zijn pijl af. De tweede, rood en goud als een Romeinse officier, zwaait zijn zwaard. De derde laat met zijn buitelandse weegschalen zien, hoe in deze bezettingstijd alle eerlijkheid en recht op zijn kop wordt gezet. De vierde ruiter is de Dood, met in zijn spoor een groot gevolg van kruisen, een spoor van doden. Zijn paard laaft zich aan het vuur. Die kruisen rechtsonder corresponderen met de vliegtuigen linksboven. Daaronder herkennen we de toren van de Laurenskerk, Rotterdam. Daaronder de zee met een schip dat vergaat – zie je de onderzeeër? Het SOS Save Our Souls flitst naar omhoog in de wolken.

Bij nader inzien biedt de eerste ruiter hoop. De koninklijke gestalte in het wit is misschien dezelfde als in Openbaring 19, Hij is Gods Woord, Getrouw en Waarachtig en de pijl uit zijn boog treft doel en schept recht als in Psalm 45. Hoe verborgen ook, het recht volgt zijn eigen weg – naar het vierde raam! Vliegtuigen worden daar vredesduiven, brand wordt smidsvuur, de engel draagt de palmtak van de vrede.

Raam 2 – Dreiging

Het tweede raam vat heel dit tomeloze geweld samen in de woedende golven van het water. De gelijkenis die wordt uitgebeeld is die van de storm op zee, Mattheüs 8: 25.

Water is in de bijbel vaak het symbool van alles wat het aardse leven bedreigt. Denk aan de oervloed waarin God scheiding maakt om de aarde aan het licht te brengen; of de grote vloed waarin alle hoop is gevestigd op de ark van Noach om een nieuw begin met mensen en dieren op de aarde te maken, hopend op een nog onzichtbare toekomst. Denk aan de uittocht door de Schelfzee.

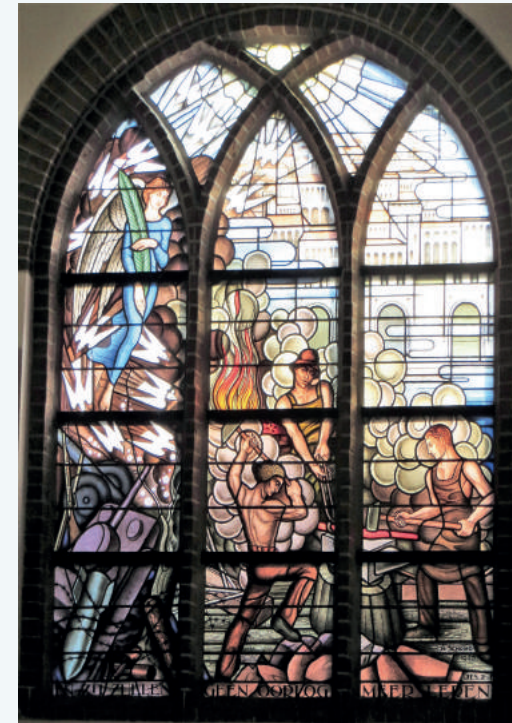
We zien zes discipelen/leerlingen, die allemaal verschillend reageren op de angstaanjagende chaos. De handen voor de ogen, de blik naar beneden, de oren bedekt, een vierde bidt. Vijf en zes proberen machteloos en moedig koers te houden met het roer – maar waarheen?!. De zevende is Jezus die zijn blik op ons, kijkers, gevestigd houdt en met zijn twee vingers wijst naar de eed van trouw die de hemel aan de aarde heeft gezworen. Niet de dood regeert maar de liefdevolle trouw van de Eeuwige.

Raam 3 – Rots

Het derde raam, Psalm 31: Gij zijt mijn rots en mijn burg. Denk aan het lied van Luther: Een vaste burg! De rots verwijst naar Mattheüs 7: 25: Alles wat op zand is gebouwd wordt weggespoeld door het golvende water, maar wat op een rots is gebouwd houdt stand. En die rots, Rock of Ages, Vaste Rots van mijn behoud, is Jezus Christus, de belichaming van de trouw van God zoals Paulus in 1 Korintiërs 10:4 zegt. Hij dacht aan de rots waarop Mozes sloeg in de woestijn – en er sprong water uit. De kerk op die rots (sprekend de kathedraal van Reims) is het beeld van het levende lichaam van Christus, de gemeenschap van mensen die er haar thuis vindt. Twee generaties tonen hun eerbied voor die geschiedenis.

De mensen, jong en oud, worden aangesproken door het levende Woord van de Eeuwige, dat te horen valt in de bijbelverhalen. Zij geven daaraan ieder persoonlijk gehoor. Het gaat niet om 'kaderdiscipline' 'Doe wat je gezegd wordt!', maar om het gehoor geven waarin je beseft dat niemand anders dan jij zelf in vrijheid antwoord mag en moet geven.

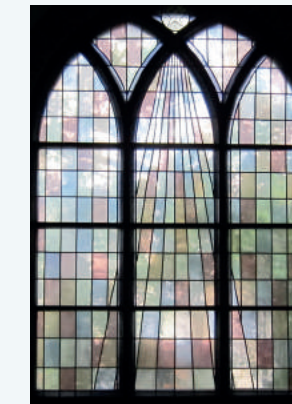
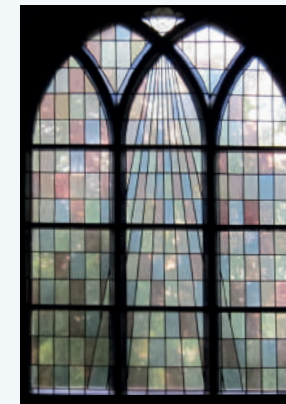

Raam 4 – Vrede!

Dit is het grootse visioen van de vrede uit Jesaja 2. Het ziet alle volken naar de berg des Heren komen om de paden van het goede recht te leren bewandelen. Wat een poëzie. 'Dan zullen zij hun zwaarden tot ploegscharen omsmeden en hun speren tot snoei-messen en geen volk zal tegen een ander het zwaard opheffen, en zij zullen de oorlog niet meer leren.'

We zien de Engel van de Vrede met de vleugels van de Geesteswind afdalen, omgeven door pijlsnel vliegende vredesduiven – denk aan hun donkere tegenbeeld, de vliegtuigen en kruisen in het eerste raam! Rook en vuur zijn ook hier te zien. Maar nu is het het smidsvuur, waarin het neergesmeten oorlogstuig wordt omgesmeed tot gereedschap voor landbouw en industrie.

Een oude stam begint opnieuw te bloeien zoals in dat andere visioen van vrede in Jesaja 11: 1, de oude tronk van Isaï (dus de herderlijke zorgzame koningstraditie van David). En nogmaals die tronk, die nu het aambeeld is voor het smidswerk. Vrede is een geschenk, vrede is ook gewoon hard en creatief werken.

Raam 9 en 10 – Stralend licht

Toen de kerk werd gerestaureerd en gerenoveerd met het oog op de vernieuwing van de liturgie van Schrift en Tafel, terug naar de oude bronnen overeenkomstig de vernieuwing van het Dienstboek I en II van de PKN, werden in de Noordwand twee ramen, links en rechts van de oude preekstoel, aangebracht in dezelfde stijl als de acht in de zijwanden.

Ger Lam maakte het glas in lood. Het motief was heel eenvoudig en veelzeggend. Hij beeldde de ster af zoals die op (bijna) alle acht oudere ramen is te zien. Hij beeldde zo als het ware het licht zelf af, zoals het stralend op ons toekomt.

Historie van de ramen in vogelvlucht

Januari 1940

Voorstel ds. Oldeman voor gebrandschilderde ramen.

December 1946

De ramen 1 tot en met 4 (aan de straat) worden onthuld.

Mei 1940

Plannen de prullenbak in vanwege uitbreken WOII.

September 1957 - december 1959

De ramen 5 tot en met 8 (aan het plein) worden geplaatst.

Juni 1944

Nieuw ontwerp van ds. Oldeman voor vier ramen.

14 april 2002

Bij de renovatie van de kerk worden de ramen 9 en 10 (noordwand) geplaatst.

Colofon
Tekst: Henk Reefhuis
Foto's: John Oosterhuis en Henk Reefhuis
Opmaak: Erik van der Kooij